

*Recommended for printing and distribution via Internet
by the Academic Council of Baltic Research Institute
of Transformation Economic Area Problems according
to the Minutes № 6 dated 26.06.2023*

Reviewers:

Kobyletskyi Mykola Marianovych, Doctor of Law, Professor, Head of the Department of Administrative and Financial Law of the Faculty of Law, Ivan Franko National University of Lviv;

Matselyk Tetiana Oleksandrivna, Doctor of Law, Professor, Professor at the Department of Public Law, State Tax University;

Vasile Drăghici, PhD, Professor of Criminal Law, Ovidius University of Constanța, Romania.

Human rights and public governance in modern conditions : Scientific monograph. Riga, Latvia : «Baltija Publishing», 2023. 952 p.

CONTENTS

SECTION 1. Legal status of refugees by the legislation of Ukraine (Almashi I. M., Almashi M. M.)	1
1. Evolution of the definition of the concept of “refugee”	2
2. Rights and obligations of refugees by the legislation of Ukraine.....	9
3. Cooperation between the state authorities of Ukraine and the Office of the United Nations High Commissioner for Refugees.....	14
SECTION 2. Features activity bodies local municipality of prevention and countermeasures home violence in the conditions martial law (Artemenko O. V., Stasiuk N. A.).....	25
1. General characteristics of the activity bodies local self-government in conditions martial law	25
2. Features prevention and countermeasures home violence in the conditions martial law	31
SECTION 3. E-petitions as an institution for the interaction between the civil society and the public authorities (Babin I. I.)	40
1. The legal nature of e-petitions.....	40
2. Formation of the institute of e-petitions in Ukraine	44
3. The concept and signs of e-petitions	47
4. Problems implementing the right to e-petition.....	52
SECTION 4. Human rights cities in the system of municipal administration: modern foreign experience (Bocharova N. V.)	62
1. Reasons and prerequisites for the emergence of human rights cities	64
2. Methodological approaches to the organization of human rights activities of city self-government bodies in international documents	67
3. Cities of human rights in the European Union	69
SECTION 5. Legislative regulation of mediation principles: the experience of Ukraine (Havrylyuk R. O., Patsurkivskyy P. S.).....	79
1. Legislative regulation of the principle of voluntary mediation in Ukraine.....	80
2. Legislative regulation of the principle of mediation confidentiality in Ukraine.....	83
3. Legislative regulation of the principle of neutrality, independence and impartiality of the mediator in Ukraine	86
4. Legislative regulation of the principle of self-determination and equality of mediation parties in Ukraine	90

SECTION 6. Protection of digital human rights within google’s privacy policies and procedures (Hachkevych A. O., Khomyn V. A.).....	99
1. New digital rights or renewed meanings of fundamental rights	100
2. Google privacy policy and other sources for Google services	103
3. What were the complaints on data matters against Google	106
SECTION 7. On the issue of remote participation of a judge in criminal proceedings: pros and cons (Glynska N. V., Klepka D. I.)	111
1. The genesis of online justice: the use of videoconferencing in criminal proceedings	113
2. Regarding relevance and advantages of remote justice	116
3. Disadvantages of remote justice and possible ways to overcome them	126
SECTION 8. Stablecoins & CBDCs as private & public money: confront or co-exist? (Hrytsai S. O.)	139
1. Theoretical background	141
2. Free banking	148
3. Legal and at the time private currencies of our time	153
4. State prosecution of private money	155
5. Alternatives to “free banking”	157
6. Development of electronic money as a prototype of the stablecoin system.....	162
7. An example of legal regulation of electronic money and stablecoins in Ukraine.....	164
8. Global trends in the regulation of stablecoins	171
9. Experiments with issuing stablecoins backed by precious metal	175
10. Discussion and generalization	179
SECTION 9. The genesis of legal support of the defense of Ukraine (Dikhtiievskiyi P. V., Kryvenko O. V., Pashinskyi V. Y.).....	201
1. Formation of the legal basis for ensuring the defense of Ukraine	202
2. The system and powers of subjects of defense of Ukraine	208
SECTION 10. The legal regime of martial law as a condition for restricting the right to freedom of peaceful assembly: international legal and national aspects (Doroshenko N. O.).....	223
1. International legal norms as a regulator of the protection of the right to peaceful assembly	225
2. Correlation between national legislation and the norms of international law in determining the mechanisms for restricting the right to peaceful assembly in times of martial law	227

SECTION 11. Mediation in Ukraine as an effective extrajudicial form of protection of citizens' rights in the conditions of the legal regime of martial law (Karmaza O. O., Koucherets D. V., Lutska H. V.)	236
1. Mediation as an extrajudicial form of protection of citizens' rights. Advantages and disadvantages of using the mediation procedure	237
2. Theoretical model of the mediation process.....	240
3. Civil law contracts in mediation	244
SECTION 12. Forensic environmental expertise in the mechanism of human rights protection in modern conditions (Kirin R. S., Reviakina T. O.).....	252
1. Establishment of the Institute of forensic environmental expertise in the mechanism of judicial protection of human rights	253
2. Organisational, personnel and educational problems of regulation of environmental and expert legal relations under martial law	257
3. Problematic issues of scientific and methodological support of expert studies of military impact on the environment.....	261
SECTION 13. Legal regulation of marketing activities in Ukraine: international standards (Kovbas H. I.)	276
1. Doctrinal and regulatory aspects of marketing activities	276
2. Foreign experience in legal regulation of marketing activities	283
SECTION 14. Administrative procedure: theory, current state of legislative support, and development prospects (Kovbas I. V.).....	293
1. The formation of a scientific opinion about administrative procedure and its place among the related categories of the procedural component of administrative law.....	296
2. Development of legislation on administrative procedure.....	305
SECTION 15. Environmental rights of citizens: concepts, types and some features of their defense in the European Court of Human Rights (Kovtun O. M.).....	319
1. Concepts and types of environmental rights of citizens	320
2. Some features of defense of environmental rights in the European Court of Human Rights	329
SECTION 16. A person's foreign language ability when entering the civil service in Ukraine: a mandatory standardized requirement or a recommendation? (Kolomoiets T. O., Kremova D. S.).....	338
1. Is a person's foreign-language ability a mandatory (general) or special condition for admission to public service?	339

2. The “foreign-language filter” of a person’s admission to public service: the procedural dimension	343
SECTION 17. Legal and doctrinal problems of medical relations’ adjustment in Ukraine (Kolosov I. V.).....	349
1. Medical relations as a subject of social and legal adjustment	350
2. Debatable aspects of the medical law’s place and role in the Ukrainian legal system	354
3. Administrative law’s problems of medical relations adjustment.....	357
SECTION 18. Persons gone missing under special conditions in the human rights doctrine (Kolpakov V. K.).....	367
1. The concept of the “human rights doctrine” phenomenon	368
2. The concept of the legal status of individuals gone missing under special conditions	369
3. Implementation of the status of persons gone missing under special circumstances	378
4. The search of persons gone missing under special circumstances.....	384
5. Action plan for relatives and family members searching for their missing loved ones	387
SECTION 19. European experience in combating crime (Korabel M. H.).....	392
1. Confiscation in international treaties (conventions).....	393
2. Confiscation as an effective means of combating crime in the Federal Republic of Germany.....	396
3. Confiscation as an effective means of combating crime in the French Republic.....	398
SECTION 20. Human rights protection and human rights protection systems of Ukraine (Korzh I. F.).....	405
1. State law enforcement and human rights protection bodies of Ukraine.....	406
2. Human rights institutions of civil society of Ukraine	415
SECTION 21. The right to education and the rule of law during the martial law regime: issues of limitation and realization of the right to education in the conditions of war and European integration (Korostashova I. M.)	427
1. The administrative-legal regime of martial law in Ukraine: human rights and the rule of law	428
2. The right to education during martial law: problems, impacts and consequences	434
3. Realizations of the right to education in Ukraine during the martial law regime.....	439

SECTION 22. Administrative and legal protection of business secrets (Kravchenko O. M.)	449
1. Administrative and legal protection of commercial secrets in Ukraine .	451
2. International experience of protecting commercial secrets	455
SECTION 23. International standards of women’s rights: problems of enforcement in African countries (Kravchuk S. M., Kravchuk D. H. H.)	465
1. The state of scientific study and the source base of research on the issue of ensuring women’s rights in African countries	467
2. Features of the implementation of international legal standards for the protection of women’s rights in African countries (for example, Nigeria, Rwanda, Sudan and Pakistan) in various areas	474
3. Proposals for improving mechanisms for the implementation of international legal standards for the protection of women’s rights, taking into account the specifics of African countries	490
SECTION 24. Comparative legal analysis of administrative and legal regulation of advisory bodies in the United States of America and Ukraine (Krainii P. I.)	507
1. The genesis of the emergence of advisory bodies in the United States of America and Ukraine: common and distinctive features.....	509
2. Analysis of administrative and legal regulation of advisory bodies activities in the United States of America and Ukraine in the current conditions.....	518
SECTION 25. Organizational and legal guarantees of ensuring the human right to secrecy of correspondence, telephone conversations, telegraphic and other correspondence in the conditions of special legal regimes: realities of the Ukrainian present (Levchenko A. V.)	534
1. The role of legal guarantees in limiting the right to secrecy of correspondence in the conditions of war and state of emergency	535
2. Organizational and legal guarantees of the activity of the President of Ukraine and the Verkhovna Rada of Ukraine in ensuring the right to secrecy of correspondence under the conditions of special legal regimes. ...	538
3. Problematic aspects of the implementation of organizational and legal guarantees of the activity of the President of Ukraine and the Verkhovna Rada of Ukraine in ensuring the right to secrecy of correspondence under the conditions of special legal regimes and ways to solve them	540

SECTION 26. Ensuring the observance of human rights and freedoms in the penitentiary system (Makhnachova N. M., Semeniuk I. Yu., Bondar V. O.).....	547
1. Theoretical and legal principles of regulation and protection of the rights of convicted citizens.....	547
2. The experience of foreign countries in improving the observance of the rights of prisoners and its implementation in Ukraine.....	553
SECTION 27. Legal basis of judicial protection of women against domestic violence (Medvedska V. V., Golovko L. O., Gulak O. V.).....	562
1. Application of a restraining order against an abuser as a means of judicial protection of women from domestic violence	563
2. Procedure for issuing a restraining order against an abuser as part of judicial protection of women from domestic violence.....	564
3. Consolidated system of risk assessment by courts when considering applications for restraining orders in judicial protection of women from domestic violence	567
4. Safety guarantees for women victims of domestic violence.....	568
5. Application of the programme for perpetrators as a way of judicial protection of women from domestic violence	569
6. Practice of international judicial bodies in cases of on domestic violence.....	572
SECTION 28. Constitutional and legal guarantees of realization and protection of human rights and freedoms in Ukraine (Melnyk V. I.).....	580
1. Constitutional guarantees of human rights and freedoms.....	581
2. Legal mechanisms for the protection of human rights under martial law	587
SECTION 29. Protection of the rights of participants in pre-contractual legal relations: Ukrainian and European experience (doctrine and practice of law enforcement) (Nadon V. V.).....	593
1. Regarding the determination of the place of pre-contractual liability in the updated Civil Code of Ukraine, taking into account the experience of Germany.....	594
2. International legislation regarding the doctrine of culpa in contrahendo	598
3. Regarding pre-contractual liability in the civil legislation of Ukraine ...	599
4. The role of the principle of good faith in pre-contractual relations (Ukrainian and international experience)	600
5. Application of the doctrine of venire contra factum proprium (prohibition of contradictory behavior) in Ukraine	606

SECTION 30. Investigative experiment an effective weapon in the service of criminal justice bodies for exposing false testimony (Nehrebetskyi V. V.)	611
1. Psychological foundations of obtaining evidence during an investigative experiment.....	611
2. Using the peculiarities of the psychology of a suspected person during an investigative experiment	617
3. Recommendations for recording data obtained during an investigative experiment.....	623
SECTION 31. Legal principles of the lawyer’s activity in administrative proceedings (Onishchuk Yu. V.).....	629
1. A lawyer as a defender in administrative proceedings	630
2. A lawyer as a representative in administrative proceedings.....	632
3. Counseling by a lawyer of subjects of administrative proceedings.....	635
SECTION 32. Guarantees of accessibility of judicial protection of citizens’ rights and freedoms under martial law (Paskar A. L.)	639
1. Prerequisites for the introduction and impact of the legal regime of martial law on the judicial system	639
2. The essence of the accessibility of justice.....	641
3. Permissible restrictions on access to justice and their legitimacy	644
4. Measures to ensure the accessibility of justice under martial law.....	645
SECTION 33. Legal status and social protection of military personnel: concept and legal regulation (Pashinskyi V. Y., Medvid L. P., Shamray B. M.)	651
1. Concept and legal regulation of the status of military personnel	651
2. Rights, freedoms and duties of military personnel as the main element of their legal status	657
3. Guarantees of the rights and freedoms of military personnel.....	664
SECTION 34. Legal regulation of teacher professional development: topical issues (Pyzhova M. O.).....	675
1. The impact of teacher professional development on students	676
2. How does the professional development of a teacher affect his/her relationship with the educational institution?.....	678
3. Relationships of the teacher with the professional community, business, and ordinary citizens.....	681

SECTION 35. The development of ukrainian legislation in the field of provision of environmental safety in the context of new international obligations: a view through the prism of martial law (Pozniak E. V., Sharaievska T. A., Shompol O. A.).....	685
1. Ukraine’s Accession to the Convention on the Transboundary Effects of Industrial accidents as a factor in strengthening the safety component of national policy and current legislation regarding the prevention and response to emergence of environmental risks and threats.....	686
2. Introduction of international legal measures to provide environmental safety into the environmental legislation of Ukraine through the prism of the provisions of the Convention on the Transboundary Effects of Industrial Accidents	690
3. Prospects for legal regulation of relations in the field of environmental safety in Ukraine taking into account environmental and legal models of international and European cooperation	694
SECTION 36. Criminal responsibility for gender-based violence in the conditions of armed conflict (state of war) (Politova A. S.)	707
1. Concept of gender-based violence.....	708
2. Foreign experience regarding criminal responsibility for gender-based violence in conditions armed conflict (martial law)	714
3. Qualification of gender-based violence in conditions of armed conflict (state of war) according to the Criminal Code of Ukraine	719
SECTION 37. A protection of rights for children is in Ukraine in the period of military aggression of Russian Federation (Rybachek V. K.)	729
1. An international and national legislation is in the field of the protection of rights for a child during the armed conflicts	730
2. Modern displays of violation a country – by the aggressor of Russian Federation – of international legislation in relation to the protection of rights for a child during the armed conflicts	738
SECTION 38. Debate problems of distinguishing national and international legal jurisdiction over crimes committed in Ukraine (Rohova O. G.).....	750
1. Jurisdiction of Ukraine in the sphere of application of norms of international humanitarian law and implementation of justice in relation to war crimes	751
2. Discussion aspects of the jurisdiction of international judicial bodies ...	759

SECTION 39. Restrictions on human rights and freedoms in the context of the COVID-19 pandemic and martial law in Ukraine: a comparative legal aspect (Fedoronchuk A. V.).....	771
1. The legal regime of quarantine and restriction of human rights and freedoms	774
2. The legal regime of an emergency situation and human rights and freedoms	781
3. Legal regime of martial law and restriction of human rights and freedoms	784
SECTION 40. Religious neutrality as a principle of civil service: from justification to formalization in the Law of Ukraine “On Civil Service” (Fedchyshyn S. A., Fedchyshyna K. V., Spasenko V. O.)	792
1. Religious neutrality of the civil service: theoretical aspects and current legislative regulation in Ukraine	793
2. Problems of formalizing the religious neutrality of the civil service through the prism of the Constitution and international treaties of Ukraine.....	797
SECTION 41. Access to justice vs legality (to the issue of regulating the status and protection of the rights of a child born as a result of the use of reproductive technologies) (Fuley T. I.)	809
1. Argumentation of the Supreme Court	812
2. Alleged discrimination: re what right and on what grounds?.....	814
3. Link to 10 months	816
4. Comparator and a hidden trap	818
5. Application of international conventions	820
SECTION 42. The order of formation of the Ukrainian list of terrorists: current state and prospects for improvement (Chvaliuk A. M.).....	829
1. Mechanism of formation of the list of persons connected with the conduct of terrorist activities.....	829
2. The procedure for adding persons and organizations to international lists of terrorists	840
SECTION 43. Development of procedural legislation of Ukraine during quarantine and martial situation (Cherneha V. M.).....	860
1. Development of procedural Legislation of Ukraine during quarantine (from March 12, 2020 to February 23, 2022).....	861
2. Development of procedural legislation of Ukraine during quarantine and Martial Situation (from February 24, 2022 to the present day).....	874

SECTION 44. Characteristics of divorce from a person who is present in a temporary uncontrolled territory or abroad under the conditions of the legal regime of martial state (Shebanits D. M.)	881
1. Normative and legal regulation of the studied legal relations	883
2. Concept and stages of introduction of martial law	885
3. Peculiarities of termination of marital relations out of court	886
4. Judicial procedure for divorce	890
5. The experience of other countries on the specified issue	893
SECTION 45. Administrative and legal means of protecting citizens of Ukraine in public administration (Shevchuk O. M.)	898
1. Theoretical and legal foundations for the application of the right of citizens to apply in the field of public administration	898
2. Institute of administrative appeal in the field of public administration: content and features of implementation.....	904
3. Features of the implementation of the institute of administrative appeal.	906
4. The right of citizens to judicial protection in the field of public administration.....	913
SECTION 46. International and national human rights research practice (Shcherbanyuk O., Bzova L.)	
1. Fundamental human rights specified in constitutions: international experience.....	921
2. The concept of “international constitution” and human rights	930
3. Limitation of human rights in the judicial practice of the European Court of Human Rights and the Constitutional Court of Ukraine	932

PRACTICA INTERNAȚIONALĂ ȘI NAȚIONALĂ A CERCETĂRII ÎN DOMENIUL DREPTURILOR OMULUI

Șcerbaniuc O., Bzova L.

ÎNTRUDUCERE

Omul are prioritate asupra statului. Garanțiile și drepturile fundamentale ale unui cetățean apar chiar în primele articole. În primul, de exemplu, sunt stabilite principiul cetățeniei, demnitatea personalității umane și valorile sociale ale muncii. Drepturile civile, politice, economice, sociale și culturale ale cetățenilor sunt prevăzute în textul constituțional.

Pe lângă garanțiile de bază prevăzute de Constituție, care asigură drepturile cetățenilor, prerogativele sunt protejate și de drepturile omului. Ambele au aceeași esență și scop, care este alcătuirea unui set de legi inerente demnității persoanei umane. Împreună, legile oferă cetățenilor dreptul la viață, muncă, educație și libertate de gândire și exprimare. Toată lumea, fără excepție, merită protecție.

Numeroase convenții, declarații și rezoluții internaționale privind drepturile omului confirmă principiile de bază ale drepturilor omului proclamate pentru prima dată în Declarația Universală a Drepturilor Omului, precum universalitatea, interdependența și indivizibilitatea acestora, egalitatea și nediscriminarea, precum și faptul că drepturile omului sunt însoțite de limbi de drepturi și obligații din partea transportatorilor și a persoanelor care poartă responsabilități. În prezent, toate statele membre ONU au ratificat cel puțin unul dintre cele nouă tratate internaționale de bază privind drepturile omului, iar 80% dintre ele au ratificat cel puțin patru dintre ele, ceea ce este o expresie concretă a universalității Declarației Universale a Drepturilor Omului și a tuturor drepturilor internaționale ale omului.

Dreptul internațional al drepturilor omului stabilește obligații pe care statele trebuie să le îndeplinească. Devenind parte la tratate internaționale, statele își asumă îndatoriri și obligații conform dreptului internațional, se angajează să respecte, să protejeze și să promoveze drepturile omului. Obligația de a respecta implică faptul că statele trebuie să se abțină de la restrângerea drepturilor omului sau să interfereze în realizarea acestora. Obligația de a proteja impune statelor să protejeze indivizii sau grupurile de persoane de încălcarea drepturilor omului. Obligația de a promova aceasta înseamnă că statele trebuie să ia măsuri pozitive pentru a promova realizarea drepturilor fundamentale ale omului.

Prin ratificarea tratatelor internaționale privind drepturile omului, guvernele se angajează să implementeze măsuri și legislație națională corespunzătoare îndatoririlor și obligațiilor inerente acestor tratate. Prin urmare, sistemul juridic intern asigură protecția juridică de bază a drepturilor omului garantate de dreptul internațional. Acolo unde procedurile legale naționale nu abordează încălcările drepturilor omului, există mecanisme și proceduri la nivel regional și internațional

pentru a aborda plângerile individuale și de grup pentru a asigura respectarea, implementarea și conformitatea cu standardele internaționale privind drepturile omului la nivel local.

1. Drepturile fundamentale ale omului specificate în constituții: experiență internațională

Recunoașterea faptului că drepturile omului sunt fundamentale a condus la necesitatea de a le proteja de suprimarea de către legislativul ordinar. Este definită ca un ansamblu de drepturi și garanții ale omului, al căror scop principal este respectarea demnității, cu protecția puterii de stat și garantarea unor condiții minime pentru viața și dezvoltarea omului. Drepturile fundamentale sunt, în special, drepturile individuale, sociale, politice și juridice de bază prevăzute de constituția federală. Se bazează pe principiile drepturilor omului și caută garanții de libertate, viață, egalitate, educație, securitate și altele care pătrund în demnitatea umană.

Declarația Universală a Drepturilor Omului, adoptată de Adunarea Generală a Națiunilor Unite la 10 decembrie 1948, a întărit mișcarea internațională pentru drepturile omului. Declarația, menită să fie „un standard comun de realizare pentru toate popoarele și toate națiunile”, stabilește pentru prima dată în istoria omenirii drepturile fundamentale civile, politice, economice, sociale și culturale de care ar trebui să se bucure toți oamenii. De-a lungul anilor, statutul său de normă fundamentală a drepturilor omului pe care toți oamenii trebuie să o respecte și să o protejeze a fost recunoscut pe scară largă. Declarația, împreună cu Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice și cele două protocoale opționale la acesta, precum și cu Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale, formează împreună Cartea internațională a drepturilor omului.

O serie de tratate privind drepturile omului și alte documente adoptate începând cu 1945 au dat formă juridică drepturilor omului inalienabile și au creat un set de drepturi internaționale ale omului. La nivel regional, au apărut și alte documente care reflectă drepturi specifice care prezintă interes pentru regiune și prevăd mecanisme de protecție adecvate. Majoritatea statelor au adoptat constituții sau alte legi care protejează în mod oficial drepturile fundamentale ale omului. Deși tratatele și dreptul cutumiar formează baza dreptului internațional al drepturilor omului, alte documente, cum ar fi declarațiile, liniile directoare și principiile acceptate la nivel internațional, oferă o bază pentru o mai bună înțelegere, aplicare și dezvoltare a acestora. Respectarea drepturilor omului presupune existența statului de drept la nivel național și internațional.

Dreptul internațional al drepturilor omului stabilește obligații pe care statele trebuie să le respecte. Atunci când un stat devine parte la un tratat, dreptul internațional îl obligă să respecte, să protejeze și să îndeplinească drepturile omului. Respectarea drepturilor omului înseamnă că statele evită să interfereze sau să împiedice exercitarea drepturilor omului. Protecția înseamnă că statele trebuie să protejeze indivizii și grupurile de încălcarea drepturilor omului. Înființarea înseamnă

că statele trebuie să ia măsuri pozitive pentru a promova realizarea drepturilor fundamentale ale omului.

Prin ratificarea tratatelor internaționale privind drepturile omului, guvernele se angajează să ia măsuri naționale și să adopte legi în concordanță cu obligațiile tratatelor. Acolo unde procedurile legale naționale nu abordează încălcările drepturilor omului, există plângeri individuale sau mecanisme și proceduri de comunicare la nivel regional și internațional pentru a asigura respectarea, protecția și stabilirea standardelor internaționale privind drepturile omului la nivel local.

Drepturile omului sunt acele drepturi inerente unei persoane umane, care au ca scop protejarea integrității sale fizice și psihice în fața vecinilor săi și în fața statului în general, cu scopul de a limita puterile guvernului, garantând astfel bunăstarea publică prin egalitate, fraternitate și interzicerea oricărui fel de discriminare.

Drepturile fundamentale, la rândul lor, corespund unor situații juridice, fără de care persoana umană nu se realizează, nu trăiește împreună și, uneori, nici măcar nu supraviețuiește; „omul» fundamental în sensul că trebuie nu doar recunoscut formal, ci concret și material realizat pentru toată lumea în mod egal.

Drepturile omului sunt acele drepturi pe care fiecare persoană le posedă prin simplul fapt că se naște în această condiție „umană», poziționându-se ca gen, drept drepturi fundamentale ale omului, sau pur și simplu „drepturi fundamentale» ar fi acele drepturi, tipuri de drepturi. oameni de gen, care în acest moment istoric, politic, cultural și social al națiunii au decis să o pozitivizeze în sistemul juridic¹.

Termenul „drepturi fundamentale» se aplică acelor drepturi ale omului care sunt recunoscute și pozitivizate în domeniul dreptului constituțional pozitiv al unui stat dat, în timp ce expresia „drepturile omului» va fi asociată documentelor internaționale, referindu-se la acele poziții juridice care recunosc o persoană ca atare, indiferent de legătura ei cu o anumită ordine internațională și că, prin urmare, se străduiește ca o realitate universală, pentru toate popoarele și timpurile de acest fel, să dezvăluie un caracter supranațional (internațional) fără ambiguitate².

Determinarea conținutului definiției drepturilor omului nu este o problemă nouă, este în mod constant înțeleasă și îmbunătățită, cu toate acestea, rămâne întotdeauna relevantă și destul de dificilă. Acest lucru se datorează în primul rând naturii multifacetate a utilizării sale în viața de zi cu zi, interpretării și manipulării în procesele socio-politice, interpretării în legislație, înțelegerii multivariate în cercetarea științifică, unde capătă diferite definiții semnificative. În acest sens, notează omul de știință ungar Imre Szabo, „nu există absolut nicio problemă cu drepturile omului. Nu este nou, iar dacă nu trebuie să căutăm originile acestor drepturi să ne întoarcem cu secole în urmă, în perioada societății primitive, când fundamentul primordial al drepturilor omului – egalitatea în fața legii – era necunoscut, atunci în orice caz. vom

---

¹ Santos, Enoque Ribeiro dos. Internacionalização dos direitos humanos trabalhistas: o advento da dimensão objetiva e subjetiva dos direitos fundamentais. Revista LTr: Legislação do Trabalho: São Paulo. São Paulo, v.72, n.3, p.277-284, mar. 2008

² Mathias, Marcio Jose Barcellos. Distinção Conceitual entre Direitos Humanos, Direitos Fundamentais e Direitos Sociais. Disponível em: <http://www.advogado.adv.br/artigos/2006/marciojosebarcellosmathias/distincao.html>

găsi aceste origini în epoca Revoluției Franceze (sfârșitul secolului XVIII). În special, sursa lor este Declarația drepturilor omului și cetățeanului, care a fost adoptată în 1879 de Adunarea Constituantă a Franței³. Abia la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea, s-a realizat necesitatea consolidării normative a drepturilor acestei categorii. Motivul pentru aceasta au fost condițiile destul de nefavorabile de dezvoltare în societate, cauzate de polarizarea bruscă a societății burgheze și de lupta oamenilor muncii pentru a-și îmbunătăți propria situație economică și culturală.

Cu toate acestea, este necesar să se distingă drepturile fundamentale ab initio de drepturile omului, drepturile subiective sociale și chiar drepturile individuale, deși, deși sunt legate într-un anumit fel, ele nu sunt confundate între ele. Astfel, se poate susține că din punct de vedere istoric – și deci empiric – drepturile fundamentale derivă din drepturile omului. Cu toate acestea, drepturile fundamentale corespund manifestării pozitive a legii, în timp ce drepturile omului sunt limitate la o platformă etico-juridică. Se observă că în practică există o confuzie reală între cele două concepte. Cu toate acestea, trebuie subliniat faptul că drepturile omului sunt plasate la nivel ideologic și politic. Acestea din urmă sunt în cele din urmă fixate pe o scară anterioară de legitimitate. În ceea ce privește drepturile subiective publice, este important de subliniat că, deși drepturile fundamentale apar și drepturi de care subiecții se bucură în fața statului, nu orice drept subiectiv public se bucură de statutul constituțional de drept fundamental⁴.

Având în vedere toate cele de mai sus, se poate concluziona că din punct de vedere material, termenii „drepturi ale omului» și „drepturi fundamentale» au un sens echivalent, întrucât se referă la un ansamblu de norme care vizează protejerea celor mai sensibile bunuri juridice din punctul de vedere al apărării demnității umane.

Din perspectiva surselor în realitate, diferențele care pot exista între drepturile fundamentale și drepturile omului sunt legate de sursele din care derivă aceste drepturi. În această direcție, expresia „drepturi fundamentale» denotă principalele poziții juridice recunoscute ca atare de dreptul constituțional pozitiv al statului dat la momentul istoric dat. La rândul său, termenul „drepturile omului» se referă la drepturile fundamentale ale unei persoane, recunoscute în cadrul documentelor de drept internațional. Astfel, drepturile omului, a căror valabilitate nu cunoaște „frontiere naționale, comunități etice specifice, pentru că sunt confirmate» de izvoarele dreptului internațional. Este corect să spunem că, deși au un conținut normativ similar, trăsăturile care deosebesc drepturile omului și drepturile fundamentale sunt subtile, prezente la sursă și în contextul securitizării.

Imaginează-ți că trăiești într-o țară în care viața ta este amenințată de conflicte armate sau în care ești discriminat din cauza rasei sau religiei tale. Milioane de oameni din lume trăiesc într-o astfel de situație, iar drepturile lor fundamentale sunt

---

³ Khrystyna Didukh «Modern theoretical and legal approaches to understanding human rights» <http://science.lpnu.ua/law/all-volumes-and-issues/number-331-2021/modern-theoretical-and-legal-approaches-understanding>

⁴ Oliveira, Marcos Vinícius Amorim de. Por uma Teoria dos Direitos Fundamentais e sua aplicação no Tribunal do Júri. Disponível em: <http://jus2.uol.com.br/doutrina/texto.asp?id=1072>

încălcate. În Spania, drepturile fundamentale sunt protejate de Constituție. Vă vom spune ce este și ce mecanisme sunt folosite pentru a o proteja.

Drepturile de bază sunt acelea care sunt inerente unei persoane și aparțin fiecărei persoane prin faptul că există. Au patru caracteristici principale:

- Sunt peste tejișea. Adică nu dictează în timp.
- Sunt netransferabile. Ele nu pot fi transmise de la o persoană la alta.
- Nu pot fi refuzate. Oamenii nu le pot refuza.
- Sunt versatile. Ele sunt atribuite tuturor oamenilor.

Acestea sunt reglementate în Capitolul I al Constituției Spaniole „Cu privire la drepturile și îndatoririle fundamentale» și pot fi împărțite în trei tipuri:

– Drepturi în sfera personală: dreptul la viață și integritate fizică și morală, libertate și securitate, libertate de circulație și ședere, inviolabilitatea vieții private, securitate juridică și protecție judiciară.

– Drepturi publice: Egalitate în fața legii, libertatea de comunicare, libertatea de exprimare, dreptul la informare și participare, dreptul la demonstrație, asociere și acces la funcțiile publice.

– Drepturi socio-economice: învățământ gratuit și deschis, libertate academică, sindicate, drept la grevă și la muncă.

Constituția spaniolă prevede mai multe mecanisme de protecție a drepturilor fundamentale. În acest sens, Constituția stabilește că orice cetățean poate solicita protecția libertăților și drepturilor recunoscute de Constituție. În funcție de tipul de protecție solicitat, recursul se va face la jurisdicția civilă, de muncă, judiciar-administrativă sau la Curtea Constituțională.

1.1. Diferența dintre drepturile omului, constituționale și fundamentale

Aceasta este o întrebare oarecum complexă și oarecum înșelătoare, și anume că în zilele noastre majoritatea constituțiilor din statele statului de drept recunosc multe drepturi ale omului și le numesc direct în constituțiile lor și pe cele care nu, deoarece acordă același rang constituțional folosind „Numerus Apertus»; a adăugat că statele, cel puțin din regiune și din Europa, au semnat deja multe tratate privind drepturile omului, ceea ce înseamnă că aceste drepturi sunt incluse în sistemele juridice ale acestor state, de exemplu în Peru (și în multe altele), aceste drepturi, care sunt recunoscute în tratate au rang constituțional, adică sunt în vârful sistemului juridic.

Acum, în interrelația lor cu drepturile fundamentale, normele și drepturile constituționale sunt cele care au fondat statul, deci fundamentale, astfel încât drepturile fundamentale sunt pozitivizate și le regăsim expres sau tacit în Constituție.

Tendința actuală este de a recunoaște drepturile omului și de a le conferi cea mai înaltă ierarhie, de regulă, ierarhia drepturilor constituționale și nu doar drepturile recunoscute în tratatele încheiate și recunoscute de stat, ci și hotărârile pe care instanțele pentru drepturile omului le dobândesc și obligatorii. respectarea caracterului de către state, și nu doar ca judecăți specifice, ci și ca mod de a vedea și interpreta aceste drepturi.

În plus, deși nu este obișnuit, putem întâlni drepturi constituționale.

Dacă vrem să vedem diferența dintre drepturile fundamentale sau constituționale și drepturile omului, este că primele două se nasc odată cu constituția, aceeași care creează statul, care este condiția nașterii lor, în schimb, drepturile omului au existat dintotdeauna., însoțind omul din momentul apariției sale în lumea asociată cu naturalismul ius. Sunt recunoscuți de obicei în tratatele și convențiile internaționale, fiți foarte atenți, le recunosc dar nu le creează, pentru că au existat dintotdeauna, dar în cea mai mare parte a istoriei au fost necunoscute, doar în ultimii ani le cunoaștem și le respectăm cel puțin la fel de mult pe cât posibil.

Pe lângă această diferență, constituțiile oferă mai multe drepturi decât drepturile omului, dar ele nu ar trebui să pretindă că acordă mai puține drepturi ale omului decât cele existente și recunoscute de majoritatea statelor, din moment ce nu este de competența lor să decidă ce sunt sau nu., dar, ei bine, vin deja cu o persoană, și nimic și nimeni nu le poate lua, cel puțin în teorie.

Drepturile omului au forță juridică din ce în ce mai mare pe măsură ce sunt integrate în constituții și, în general, în ordinea juridică a statelor. De asemenea, în domeniul comunității internaționale, pentru recunoașterea acestora în numeroase acorduri internaționale – atât generale, cât și sectoriale; universale și regionale – și să creeze instanțe, organe cvasi-jurisdicționale sau alte organe pentru protecția, promovarea și garantarea acestora.

În plus, datorită adoptării lor, diferite drepturi ale omului sunt considerate parte a dreptului internațional cutumiar și unele chiar norme de jus cogens, așa cum au confirmat organisme internaționale precum Comitetul pentru Drepturile Omului sau Curtea Internațională de Justiție a ONU. Acestea includ interzicerea torturii și a privării arbitrare de viață sau accesul la garanții procedurale minime și interzicerea detenției arbitrare.

Este important să diferențiem și să nu confundăm drepturile omului cu drepturile constituționale sau fundamentale. Deși drepturile omului sunt de obicei incluse în drepturile constituționale, ele nu coincid întotdeauna. Pentru a determina care drepturi sunt „constituționale», este suficient să ne referim la catalogul drepturilor recunoscute în constituțiile politice ale statelor; Conceptul de „drepturi ale omului» aparține mai degrabă domeniului filosofiei dreptului.

Relația dintre ambele concepte a fost studiată de numeroși autori și este problematică. Printre cei care recunosc virtualitatea conceptului de drepturi ale omului. Teoriile naturaliste cred că existența drepturilor omului nu depinde de recunoașterea lor ca drepturi constituționale. Pentru unii autori, precum Francisco Laporta, există un număr mic de drepturi fundamentale ale omului din care vor fi derivate cele mai specifice drepturi constituționale⁵.

Pe de altă parte, pentru teoriile dualiste – cele care acordă importanță atât bazei morale a drepturilor, cât și afirmării lor – conceptele de drepturi ale omului și drepturi constituționale vor avea un sens echivalent. Luigi Ferragiolli consideră în

---

⁵ Laporta, Francisco (1989). «Ética y derecho en el pensamiento contemporáneo». En Victoria Camps, ed. Historia de la ética, t. III. «La ética contemporánea». Barcelona: Ed. Crítica. ISBN 978-84-7423-426-8., pág. 293

teoria sa a garanției juridice că, fiind drepturi constituționale sau fundamentale recunoscute în Marea Cartă a Statelor, drepturile omului sunt cele recunoscute de toți, indiferent de naționalitatea lor și de capacitatea lor de a acționa: constituția unei țări, de exemplu., poate acorda cetățenilor drepturi care nu sunt extinse și non-cetățenilor (cum ar fi dreptul de vot). În acest caz, drepturile constituționale sunt recunoscute cetățeanului, dar nu pot fi drepturi ale omului decât dacă toți oamenii sunt recunoscuți, indiferent de statutul lor.

1.2. Formularea conceptului de „drepturi ale omului” și factorii apariției acestora

Ideea dreptului subiectiv, fundamentală pentru înțelegerea drepturilor omului, a fost concepută la sfârșitul Evului Mediu de către William of Ockham, care a introdus conceptul de ius fori, sau puterea umană de a revendica un lucru ca fiind propriu în judecată. Scolasticismul spaniol a insistat pe această viziune subiectivă a dreptului în timpul secolelor al XVI-lea și al XVII-lea: Luis de Molina, Domingo de Soto sau Francisco Suarez, membri ai școlii de la Salamanca, defineau dreptul drept autoritate morală asupra propriei persoane⁶. Deși susțineau în același timp ideea dreptului ca ordine obiectivă, au declarat că există anumite drepturi naturale, menționând atât drepturi referitoare la corp (dreptul la viață, proprietate), cât și la spirit (dreptul la libertate gând, la demnitate). Juristul Vázquez de Menchaca, începând cu o filozofie individualistă, a fost decisiv în popularizarea termenului de iura naturalia. Această opinie jus naturalistă a fost susținută de contactele cu civilizațiile americane și de dezbateri care au avut loc în Castilia cu privire la titlurile drepte ale cuceririi și, în special, natura băștinașilor. Colonizarea castiliană a Americilor se spune adesea că a implicat măsuri care conțineau germele ideii drepturilor omului discutate în celebra controversă de la Valladolid din 1550 și 1551. Unii critică însă că în practică aceste măsuri au fost formulate pentru a atinge obiectivele colonizării⁷. Gândirea Școlii Salamanca, în special prin Francisco Suárez și Gabriel Vasquez, a contribuit și ea la impulsul naturalismului european prin Hugo Grotius⁸.

În timpul Revoluției engleze, burghezia a reușit să îndeplinească cerințele lor pentru o anumită siguranță față de abuzurile coroanei și să limiteze puterea regilor asupra supușilor lor. Promulgând Actul Habeas Corpus în 1679, în 1689 Parlamentul ia impuls lui William al III-lea al Angliei în Bill of Rights un set de principii asupra cărora monarhii nu puteau legifera sau lua decizii. Acest lucru a închis calea către restaurarea monarhiei absolute, care s-a bazat pe pretenția coroanei engleze că dreptul său avea un design divin⁹. Potrivit lui Antonio Fernández-Galiano și Benito de Castro Cid, Declarația drepturilor poate fi considerată o declarație a

---

⁶ Fernández Galiano, Antonio y de Castro Cid, Benito (1999), pág. 288

⁷ Pérez Marcos, Regina María (2000). «Derechos humanos e Inquisición, ¿conceptos contrapuestos?» (pdf). Revista de la Inquisición (9): 181-190. ISSN 1131-5571. Archivado desde el original el 14 de mayo de 2011. Consultado el 16 de junio de 2007.

⁸ Pérez Luño, Antonio Enrique (1986). Los derechos fundamentales. Madrid: Tecnos. ISBN 84-309-1114-6., págs. 31

⁹ Francisco Suárez, de la Escuela de Salamanca, en su obra Defensio Fidei Catholicae adversus Anglicanae sectae errores de 1613.

drepturilor, dar nu a drepturilor omului, deoarece acestea sunt recunoscute la scară națională și nu sunt considerate ca aparținând fiecărui individ¹⁰.

În secolele al XVII-lea și al XVIII-lea, diverși filozofi europeni au dezvoltat conceptul de drepturi naturale. Printre aceștia se numără John Locke și Voltaire, ale căror idei au fost foarte importante în dezvoltarea conceptului modern de drept. Drepturile naturale pentru Locke nu depindeau de cetățenie sau de legile statului și nu erau neapărat limitate la un anumit grup etnic, cultural sau religios. Teoria contractului social, conform celor trei principali formulatori ai săi, mai sus amintiți Locke, Thomas Hobbes și Jean-Jacques Rousseau, se bazează pe faptul că drepturile individuale sunt naturale și că în starea de natură toți oamenii sunt purtători a tuturor drepturilor¹¹. Aceste concepte au fost încorporate în Declarațiile drepturilor de la sfârșitul secolului al XVIII-lea.

Cauza imediată a nașterii drepturilor omului, din punct de vedere sociologic, a constituit și un subiect important de dezbateră. Pe de o parte, Georg Ellinek a susținut că drepturile omului au fost direct destinate să permită exercitarea libertății religioase; pe de altă parte, Karl Marx a susținut că acestea se datorează pretenției burgheziei de a garanta drepturile de proprietate. Max Weber, în lucrarea sa *Etica protestantă și spiritul capitalismului*, susține că există o legătură între etica individualistă pe care s-au bazat drepturile omului și apariția capitalismului modern¹².

Diferitele culmi ale Revoluției Americane și ale Revoluției Franceze, repere fundamentale în tranziția efectivă către Epoca Modernă, reprezintă sfârșitul sau începutul, în funcție de cum doriți să o vedeți, al procesului complex de recunoaștere sau creare a drepturilor omului. Dacă revoluțiile sunt abominabile, producând încălcări ale drepturilor omului, atunci diverse certificate de naștere sunt declarații de drepturi pentru coloniile americane. Prima lege modernă a drepturilor omului este Declarația Drepturilor din Virginia, scrisă de George Mason și proclamată de Convenția din Virginia la 12 iunie 1776. El l-a influențat foarte mult pe Thomas Jefferson pentru declarația drepturilor omului cuprinsă în Declarația de independență a Statelor Unite din 4 iulie 1776. Ambele texte au influențat Declarația franceză a drepturilor omului și al cetățeanului din 1789. Aceste declarații, bazate pe naturalismul raționalist, presupun transformarea dreptului subiectiv în centrul ordinii juridice, iar legea ca ordine socială îi este subordonată¹³.

Ca urmare a acestei influențe a dreptului natural, drepturile recunoscute sunt destinate să treacă granițele naționale și sunt considerate „drepturi ale omului”¹⁴. Deși prima utilizare înregistrată a expresiei „drepturile omului» (iura hominum) a avut loc încă din 1537, în textul lui Vollmer intitulat *Historia diplomático rerum*

---

¹⁰ Fernández Galiano, Antonio y de Castro Cid, Benito (1999), pág. 546

¹¹ Pérez Royo, Javier (2005). *Curso de derecho Constitucional*. Madrid: Marcial Pons. ISBN 84-9768-250-5., pág. 238

¹² Pérez Luño, Antonio Enrique (2005). *Derechos humanos, Estado de derecho y Constitución*. Madrid: Tecnos. ISBN 84-309-4284-X., pág. 26

¹³ Fernández Galiano, Antonio y de Castro Cid, Benito (1999), pág. 289

¹⁴ Fernández Galiano, Antonio y de Castro Cid, Benito (1999), pág. 546

ataviarum¹⁵, denotația nu a devenit populară ca doctrină până la sfârșitul secolului al XVIII-lea, cu Drepturile omului de Thomas Paine (1791-1792)¹⁶. După cum se reflectă în Declarații, atât revoluționarii francezi, cât și americani au văzut aceste drepturi ca fiind inalienabile și inerente naturii umane, chiar și adevăruri „de la sine înțelese», conform Declarației de Independență a Statelor Unite. În ciuda acestui fapt, au decis să le culeagă în declarații publice, ceea ce se justifică din motive juridice și politice. În primul, trebuie avut în vedere că pentru iluminismul revoluționar, constituția este cea care garantează drepturile și libertățile, ceea ce explică formularea lor pozitivă¹⁷. În al doilea, a urmărit promovarea liberei dezvoltări a individului în societate din arbitrarul autorităților.

Conceptul drepturilor omului cuprins în Declarații, bazat pe ideologia burgheză a individualismului filosofic și a liberalismului economic, nu a suferit schimbări majore în cursul secolului următor, până când, în fața condițiilor teribile de viață ale maselor muncitoare, mișcările sindicale și luptele muncitorești au apărut pentru a-și articula revendicările sub forma unor noi drepturi care urmăreau să rezolve anumite probleme sociale prin intervenția statului, precum garantarea dreptului la grevă, condiții minime de muncă sau interzicerea sau reglementarea muncii copiilor. Din prima jumătate a secolului al XIX-lea s-a format o nouă filozofie socială, care s-a manifestat în socialismul utopic, reformismul școlii social-catolice, social-democrația, anarhismul sau socialismul științific¹⁸.

Secolul XX a fost caracterizat și de includerea drepturilor omului în dreptul internațional. Dacă la începutul secolului s-a susținut că această ramură a dreptului reglementează doar relațiile dintre state și persoanele excluse, atunci schimbările au fost rapide, iar după cel de-al Doilea Război Mondial, potrivit lui Juan Antonio Carrillo Salcedo, drepturile omului pot fi considerate un principiu constituțional al dreptului internațional modern. Mai ales după înființarea Națiunilor Unite în 1945, conceptul drepturilor omului a devenit universal și a ajuns la marea importanță pe care o are în cultura juridică internațională. La 10 decembrie 1948, Adunarea Generală a Națiunilor Unite, în Rezoluția sa 217 A (III), a adoptat Declarația Universală a Drepturilor Omului ca răspuns la ororile celui de-al Doilea Război Mondial și ca încercare de a pune bazele o nouă ordine internațională care a apărut după armistițiu.

De atunci au fost adoptate numeroase tratate internaționale pe această temă, inclusiv Convenția Europeană a Drepturilor Omului din 1950, Pactele internaționale privind drepturile omului din 1966 (Pactul internațional cu privire la drepturile civile

---

¹⁵ Documento de Amnistía Internacional, basado en un texto de Leonardo Aravena (1998). «Una larga marcha hacia los derechos humanos». Archivado desde el original el 23 de mayo de 2007. Consultado el 27 de diciembre de 2007 en Internet Archive.

¹⁶ Pérez Luño, Antonio Enrique (1986). Los derechos fundamentales. Madrid: Tecnos. ISBN 84-309-1114-6., pág. 32

¹⁷ López Garrido, Diego; Massó Garrote, Marcos Fco y Pegoraro, Lucio (directores) (2000). Nuevo derecho constitucional comparado. Valencia: Tirant lo blanch. ISBN 84-8442-186-4.

¹⁸ González Uribe, Héctor. Fundamentación filosófica de los derechos humanos ¿personalismo o transpersonalismo?, pág. 332

și politice și Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale) și Convenția Americană a Drepturilor Omului o persoană 1969, care creează diverse dispozitive pentru a le promova și garanta.

De-a lungul timpului, conceptul a îmbrățișat și alte aspecte, cum ar fi soluționarea conflictelor și dezarmarea, dezvoltarea socio-economică, drepturile omului și problemele de mediu. Adică pacea nu mai este considerată ca un astfel de stat după încheierea conflictului. Pacea „are un sens pozitiv cu un triplu scop: realizarea satisfacerii nevoilor de bază ale tuturor oamenilor, eliminarea tuturor tipurilor de violență (structurală, familială, conjugală) și respectarea efectivă a tuturor drepturilor omului (...)». A avea și a trăi în pace înseamnă nu numai a nu trăi în război, ci înseamnă a satisface nevoile de bază, a garanta dezvoltarea economică, socială, politică și culturală; Respectul pentru mediu și cererea de dreptate și adevăr, precum și de adăpost. Astfel, pacea este o consecință a satisfacerii și existenței altor drepturi ale omului și, prin urmare, este și inerentă fiecărei ființe umane.

Așadar, acest concept recent presupune a considera pacea ca drept individual, precum și drept colectiv, întrucât „indivizii, grupurile, popoarele și întreaga omenire au un drept inalienabil la o pace justă, stabilă și durabilă», condiții garantate, printre altele, de state. Aceasta înseamnă a considera pacea ca pe un drept al celei de-a treia generații sau drept un drept la solidaritate. Drepturile celei de-a treia generații sau solidaritatea sunt drepturi colective apărute în anii 60, care au în vedere, astfel, probleme de natură supranațională. Aprobarea lor afectează anumite grupuri ale societății și, prin urmare, conține în mod intrinsec valoarea responsabilității partajate.

Această viziune s-a cristalizat în Spania odată cu Declarația Luarca a Dreptului la Pace în 2006, compilată de Asociația Spaniolă pentru Dreptul Internațional al Drepturilor Omului (SSIHRL). Preambulul său menționează deja că „pacea nu se limitează la absența strictă a conflictului armat».

Declarația de la Luarsk recunoaște următoarele drepturi: dreptul la educație în pace și pentru pace și toate celelalte drepturi ale omului; dreptul la securitatea umană și de a trăi într-un mediu sigur și sănătos; dreptul la dezvoltare și un mediu durabil; dreptul la nesupunere și obiecție de conștiință; dreptul de a rezista opresiunii și totalitarismului; dreptul la dezarmare; libertatea de gândire, credință, exprimare a opiniilor, conștiință și religie; dreptul la azil; dreptul de a emigra și de a participa; drepturile victimelor și ale grupurilor vulnerabile¹⁹.

De asemenea, ia în considerare pasivele. De fapt, statele și ONU sunt cele care poartă responsabilitatea principală pentru garantarea dreptului omului la pace. Statele sunt obligate să ia măsuri pentru a construi și întări pacea, precum și pentru a proteja umanitatea de război. Pe de altă parte, ONU ar trebui consolidată în acțiunile duale de prevenire a încălcărilor și protejarea drepturilor omului și a demnității umane, inclusiv dreptul omului la pace.

---

¹⁹ Declaración de Luarca (Asturias) sobre el Derecho Humano a la Paz. Asociación Española para el Desarrollo y la Aplicación del Derecho Internacional de los Derechos Humanos (AEDIDH).

Alte organizații au adoptat Declarația în orașele lor (ca în cazul Barcelonei, brațul Institutului Internațional Catalan pentru Pace, ICIP, în 2010), iar în prezent există mai multe grupuri de lucru axate pe integrarea dreptului la pace în mediul internațional. Iar de, printre altele, Alianța Mondială pentru Dreptul Omului la Pace.

Declarația de la Teheran (1968), Declarația privind progresul și dezvoltarea socială (1969) și Declarația de la Viena (1993) urmează în aceeași ordine de idei.

În prezent, există documente internaționale care consacră dreptul la pace ca drept al omului, dar toate sunt rezoluții declarative care nu au forță juridică. Astfel, dreptul la pace este recunoscut²⁰, în acest moment, nu are protecție legală, răspundere sau mijloace de garanție. Din acest motiv, este nevoie urgentă de a include dreptul omului la pace într-un tratat internațional care, dacă este ratificat în mod corespunzător, va avea un impact asupra sistemelor juridice naționale. Dar pentru a crea obligații între state, dreptul la pace trebuie inclus în tratatele internaționale. Acest lucru se poate face în trei moduri: în protocolul adițional la Convenția Europeană a Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, în noul pact privind drepturile celei de-a treia generații și în declarația Adunării Generale a ONU.

Opțiunile de mai sus nu sunt clare. În ceea ce privește prima variantă, aceasta nu poate fi considerată valabilă, întrucât pentru a asigura respectarea Convenției a fost creat un organ judiciar care să protejeze drepturile civile și politice care decurg din Protocol. Ele nu sunt protejate la fel ca drepturile economice, sociale și culturale, deoarece este o dezvoltare colectivă și progresivă. Pacea este un drept colectiv, dar are și elemente individuale care permit victimelor să caute dreptate internațională. Noul pact privind drepturile celei de-a treia generații este benefic într-un anumit fel pentru că drepturile celei de-a treia generații trebuie tratate în mod special pentru că sunt esențial colective. Cu toate acestea, după cum am menționat mai sus, dreptul la pace are o dimensiune individuală care ar putea fi luată deoarece nu poate fi justificată în acest fel. În sfârșit, această din urmă metodă va avea un mare impact teoretic la nivel internațional, dar are o relevanță redusă din punct de vedere juridic. Declarația în sine nu are forță juridică și, prin urmare, statele nu sunt obligate prin aceasta. În acest caz, declarația ar fi un pas preliminar pentru extinderea și încorporarea ei într-un tratat internațional²¹.

2. Conceptul de „constituție internațională” și drepturile omului

Poate părea ciudat să folosim expresia „constituție internațională», și cu atât mai mult posibilă legătură cu drepturile omului.

---

²⁰ Alemany, Marta (2015). El diccionario de la guerra, la paz y el desarme. Icaria. p. 115. Archivado desde el original el 29 de mayo de 2018.

²¹ Alemany, Marta (2015). El diccionario de la guerra, la paz y el desarme. Icaria. p. 115. Archivado desde el original el 29 de mayo de 2018.

Acest subiect a fost discutat pentru prima dată la nivelul unui studiu de disertație în 2013 de Lucille Callejon-Sereni²². Mai precis, disertația își propune să ofere o lectură cosmopolită a dreptului internațional. Această lectură cosmopolită se bazează și pe apariția unei ierarhii materiale în ordinea juridică internațională, în special prin termenii „comunitate internațională» și „umanitate». Scopul nu a fost acela de a prezice evoluția inevitabilă a dreptului internațional spre dreptul universal. Pe de altă parte, a fost vorba de a insista că între dreptul internațional clasic, bazat pe principiul suveranității, și statul ca subiect central, și, pe de altă parte, dreptul internațional al drepturilor omului, care poartă o nouă idee de dreptul, care este element definitoriu al cosmopolitismului juridic, există o tensiune din ce în ce mai semnificativă.

În acest sens, drepturile omului sunt considerate în mod tradițional ca obiect al Constituției dreptului internațional. Cu alte cuvinte, marea majoritate a membrilor doctrinei se ocupă de constituționalizarea drepturilor omului în dreptul internațional. Dacă acest fenomen nu a fost contestat, pare necesar să împingem reflecția dincolo de această observație. Într-adevăr, pare interesant să înțelegem legea drepturilor omului ca punct de plecare, mai degrabă decât să ajungem la o Constituție internațională. Cu toate acestea, această nouă orientare a reflecției rămâne aproape inexistentă în doctrina studiată. Prin urmare, teoria cosmopolită este importantă în această abordare, deoarece numai ea este capabilă să ofere o relatare coerentă a relației dintre „dreptul internațional», „dreptul drepturilor omului» și „constituția internațională». Teza susținută constă în existența unei Constituții internaționale, care se hrănește de dreptul internațional al drepturilor omului. Prin urmare, este vorba de a arăta că legătura dintre Constituția internațională și drepturile omului nu este o stradă cu sens unic, ci, dimpotrivă, există un domeniu de aplicare constituțional al dreptului internațional al drepturilor omului.

Astfel, în primul rând, este necesar să se determine și să analizeze influența dreptului drepturilor omului asupra organizării competențelor în dreptul internațional. Prin urmare, aceasta presupune testarea intuiției că, departe de a fi banală, influența drepturilor omului asupra articulării dreptului internațional poate fi analizată în termeni constituționali, sau mai precis, în lumina unei abordări cosmopolite. Studiul subliniază că Constituția Internațională este rezultatul unui nou model al principiului suveranității, care presupune schimbarea funcției statului în cadrul ordinii internaționale. Drepturile omului afectează, de exemplu, regimul juridic al frontierelor geografice și ne permit să nu mai percepem suveranitatea ca argument final, ci dimpotrivă să „descoperim» că suveranitatea poate fi un factor de deficit din partea statului. Acesta din urmă nu mai este singurul stăpân al aptitudinilor sale nici în determinare, nici în implementarea lor.

Cu toate acestea, merită remarcat factorii de rezistență la această mișcare. Într-adevăr, mutația Constituției internaționale este produsul tensiunii constante între

---

²² Lucille Callejon-Sereni. *Constitution internationale et droits de l'homme [RÉSUMÉ DE THÈSE]* URL: <http://revuedlf.com/theses/constitution-internationale-et-droits-de-lhomme-resume-de-these/>

câteva mișcări uneori conflictuale. În acest sens, tensiunea dintre o constituție economică liberală și o constituție a drepturilor omului găsește rareori un rezultat armonios. Cu toate acestea, teza nu poate fi limitată la această structură procedurală unică și, prin urmare, cercetarea ne-a permis să descoperim, pe lângă restabilirea competenței, și principiile unei Constituții cosmopolite.

Analiza binelui comun al umanității, ca idee a dreptului transmisă de Constituția cosmopolită, ne-a permis să ajungem la două observații principale. În primul rând, drepturile omului participă la apariția unei noi idei a binelui comun, în care umanitatea apare ca un nou obiect al dreptului internațional, iar societatea civilă internațională este o verigă de legătură între puterea constitutivă internațională și indivizi. Toate subiectele de drept internațional participă la apariția Proiectului Securității Umane. Situațiile de criză sunt cele care fac posibilă dezvoltarea mai clară a existenței unei dorințe de consolidare a unei viziuni comune, în acest caz, nevoia de a proteja acest bine comun în jurul problemei securității umane. Perspectiva cosmopolită a binelui comun evită apoi capcanele abordării teritoriale (ideea unui teritoriu al omenirii, precum conceptul de moștenire comună a omenirii, sau cel puțin un teritoriu nesupus suveranității statului, ca în Antarctica). O abordare teritorială bazată pe principiul proprietății rămâne inutilă. Pe de altă parte, abordarea consultativă a binelui comun este o abordare mai relevantă. Aceasta se bazează pe interacțiunea sporită a legislației mediului cu drepturile omului. Prin urmare, apariția umanității ca nou obiect al dreptului internațional necesită o nouă gândire, în special în ceea ce privește mecanismele de responsabilitate ecologică față de generațiile viitoare. În mod clar, există o nepotrivire între mecanismele tradiționale de răspundere și conștientizarea riscurilor de mediu. În aceste condiții, instituționalizarea mai mare a umanității pare acum a fi o consecință logică a conceptului modern de bine comun. Mai mult, în ceea ce privește reflecțiile dreptului drepturilor omului, studiul a remarcat că o Constituție cosmopolită prevede deschiderea unui regim al drepturilor omului care capătă dreptat o nouă dimensiune, integrând generațiile trecute, prezente și viitoare.

3. Limitarea drepturilor omului în practica judiciară a Curții Europene a Drepturilor Omului și a Curții Constituționale a Ucrainei

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a subliniat în repetate rânduri în deciziile sale că statul are dreptul de a stabili anumite restricții privind dreptul persoanelor de a accesa instanța; astfel de restricții trebuie să urmărească un scop legitim, nu să încalce însăși esența acestui drept și trebuie să existe o relație proporțională între acest scop și măsurile introduse (paragraful 57 din hotărârea «Ashingdein împotriva Regatului Unit» din 28 mai 1985, paragraful 96), hotărârii «Crombach împotriva Franței» din 13 februarie 2001).

Rada Supremă a Ucrainei, care definește prin lege sistemul judiciar și sistemul judiciar, trebuie să stabilească domeniul de aplicare al dreptului participanților la procedurile judiciare de a contesta decizia instanței locale în primă instanță, ceea ce ar asigura o protecție judiciară efectivă. Limitarea accesului la instanțe de apel sau de casație este posibilă numai în cazuri excepționale cu respectarea obligatorie a

normelor și principiilor constituționale. La stabilirea limitărilor dreptului la recurs și la casarea hotărârilor judecătorești, legiuitorul trebuie să se ghideze după o astfel de componentă a principiului statului de drept precum proporționalitatea. Potrivit poziției juridice a Curții Constituționale a Ucrainei, restrângerea drepturilor și libertăților unei persoane și ale unui cetățean este admisibilă numai cu condiția ca o astfel de restricție să fie rezonabilă (proporțională) și necesară din punct de vedere social (paragraful șase al subparagrafului 3.3 din alin.3 din partea motivațională a Hotărârii din 19 octombrie 2009 nr. 26-рп/ 2009).

Potrivit paragrafului 1 al articolului 52 din Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene din 2000, orice limitare a drepturilor și libertăților definite de prezenta Cartă trebuie efectuată în temeiul legii, cu respectarea esenței acestor drepturi și libertăți. Restricțiile aplicate conform principiului proporționalității pot fi stabilite numai atunci când sunt necesare și îndeplinesc obiectivele și interesele generale recunoscute de Uniunea Europeană, sau nevoia de a proteja drepturile și libertățile celorlalți.

Unul dintre elementele statului de drept este principiul securității juridice, care prevede că limitarea drepturilor fundamentale ale unei persoane și ale unui cetățean și punerea în aplicare a acestor limitări în practică este permisă numai cu condiția asigurării previzibilității aplicarea normelor legale stabilite prin astfel de limitări. Adică, limitarea oricărui drept ar trebui să se bazeze pe criterii care să permită unei persoane să separe comportamentul legal de comportamentul ilegal, să prezică consecințele juridice ale comportamentului său ²³.

Curtea Constituțională a Ucrainei consideră că restricțiile privind realizarea drepturilor și libertăților constituționale nu pot fi arbitrare și inechitabile, ele trebuie stabilite exclusiv de Constituția și legile Ucrainei, să urmărească un scop legitim, să fie condiționate de necesitatea socială a atingerii acestui scop., proporțional și justificat, în cazul limitării unui drept sau a unei libertăți constituționale, legiuitorul este obligat să introducă o astfel de reglementare legală care să permită atingerea optimă a unui scop legitim cu interferență minimă în realizarea acestui drept sau libertate și nu încalcă conținutul esențial al acestui drept ²⁴.

Deoarece articolul 22 este cuprins în capitolul II „Drepturile, libertățile și îndatoririle omului și cetățeanului» din Constituția Ucrainei și formulează o cerință generală pentru reglementarea legislativă a drepturilor și libertăților existente, dispozițiile părții a treia a acestui articol trebuie interpretate. în legătură cu prevederile părților din primul, al doilea articol 22, prima parte a articolului 64, prima parte a articolului 157 din Legea fundamentală a Ucrainei și trebuie înțelese ca

---

²³ Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо відповідності Конституції України (конституційності) абзацу восьмого пункту 5 частини першої статті 11 Закону України „Про міліцію» від 29 червня 2010 року № 17-рп/2010

²⁴ Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо відповідності Конституції України (конституційності) положення третього речення частини першої статті 13 Закону України «Про психіатричну допомогу» (справа про судовий контроль за госпіталізацією недієздатних осіб до психіатричного закладу) від 1 червня 2016 року № 2-рп/2016

extinzându-se la toate drepturile și libertățile existente ale omului garantate de Constituția Ucraina.

Restrângerea conținutului și domeniului de aplicare a drepturilor și libertăților omului constituționale existente este limitarea acestora. Rada Supremă a Ucrainei este autorizată să adopte legi care să stabilească restricții în conformitate cu următoarele criterii: „restricțiile privind exercitarea drepturilor și libertăților constituționale nu pot fi arbitrare și neloiale, ele trebuie să fie stabilite exclusiv de Constituția și legile Ucrainei, să urmărească un scop legitim, și să fie condiționat de necesitatea socială a realizării acestor scopuri, proporționale și justificate, în cazul îngrădirii unui drept sau a unei libertăți constituționale, legiutorul este obligat să introducă o astfel de reglementare legală, care să permită realizarea în mod optim a obiectivului legitim. scopul cu interferență minimă în realizarea acestui drept sau libertăți și să nu încalce conținutul esențial al acestui drept» (paragraful trei al subpunctului 2.1 al paragrafului 2 din partea motivațională a Deciziei Curții Constituționale a Ucrainei din iunie 1, 2016 Nr. 2-пр/2016).

Conform paragrafului 1 din prima parte a articolului 92 din Constituția Ucrainei, drepturile și libertățile omului, garanțiile acestor drepturi și libertăți sunt definite exclusiv de legile Ucrainei. Dar, definindu-le, legiutorul nu poate decât să extindă, nu să restrângă, conținutul drepturilor și libertăților constituționale și să stabilească mecanisme de implementare a acestora.

Prin urmare, prevederile celei de-a treia părți a articolului 22 din Constituția Ucrainei trebuie înțelese astfel încât, atunci când se adoptă noi legi sau se introduc modificări la legile existente, să nu fie permisă restrângerea conținutului și domeniului de aplicare a drepturilor omului constituționale existente, și libertăți, dacă o astfel de îngustare duce la o încălcare a esenței lor ²⁵.

Curtea Constituțională a Ucrainei consideră că restrângerea legitimă a drepturilor și libertăților constituționale ale unei persoane și ale unui cetățean ar trebui înțeleasă ca posibilitatea intervenției statului prin mijloace legale în conținutul și domeniul de aplicare al drepturilor și libertăților constituționale ale unei persoane și ale unui cetățean, cetățean, prevăzut de Constituția Ucrainei, care îndeplinește cerințele statului de drept, necesității, oportunității și proporționalității într-o societate democratică. Scopul unei astfel de restricții este protejarea valorilor fundamentale în societate, care includ, în special, viața, libertatea și demnitatea umană, sănătatea și moralitatea populației, securitatea națională, ordinea publică ²⁶.

---

²⁵ Рішення Великої палати Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 49 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 12 розділу I Закону України „Про внесення змін та визнання такими, що втратили чинність, деяких законодавчих актів України» від 28 грудня 2014 року № 76–VIII від 22 травня 2018 року № 5-р/2018

²⁶ Рішення Конституційного Суду України (Перший сенат) у справі за конституційними скаргами Байшева Павла Вікторовича, Бурлакової Ольги Олександрівни, Даць Ірини Вільямівни, Дедковського Вячеслава Вікторовича, Желізняка Михайла Васильовича, Кожухарової Людмили Анатоліївни щодо відповідності Конституції України (конституційності) пунктів 2, 3 розділу II «Прикінцеві положення» Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запровадження контрактної форми роботи у сфері культури та конкурсної процедури призначення

Curtea Constituțională a Ucrainei a remarcat că „restricțiile privind realizarea drepturilor și libertăților constituționale nu pot fi arbitrare și inechitabile, ele trebuie să fie stabilite exclusiv de Constituția și legile Ucrainei, să urmărească un scop legitim, să fie condiționate de nevoia socială de a realiza acest lucru. scop, să fie proporțional și justificat, în cazul limitării dreptului sau libertății constituționale, legiuitorul este obligat să introducă o astfel de reglementare legală care să permită realizarea în mod optim a unui scop legitim cu interferență minimă în realizarea acestui drept sau libertate și să nu încalce conținutul esențial al acestui drept» (alineatul trei al paragrafului 2.1 al pct. 2 din partea motivațională a Hotărârii din 1 iunie 2016 anul nr. 2-р/2016).

În plus, Curtea Constituțională a Ucrainei a subliniat, de asemenea, că statul, îndeplinindu-și datoria principală – afirmarea și asigurarea drepturilor și libertăților omului (partea a doua a articolului 3 din Constituția Ucrainei) – nu trebuie doar să se abțină de la încălcări sau restricții disproporționate. privind drepturile și libertățile omului, dar și să ia măsurile adecvate pentru a asigura posibilitatea implementării lor integrale de către toți cei care se află sub jurisdicția sa; în acest scop, legiuitorul și celelalte autorități publice trebuie să asigure o reglementare legală eficientă, care să respecte normele și principiile constituționale, și să creeze mecanisme necesare satisfacerii nevoilor și intereselor oamenilor (primul paragraf al paragrafului 3 din partea motivațională a Hotărârii din data de 1 iunie 2016 Nr 2-р /2016). Pozițiile juridice citate ale Curții Constituționale a Ucrainei sunt aplicabile pentru realizarea drepturilor și libertăților sociale și economice ale omului, evaluarea intervenției statului în sfera lor, în special dreptul la protecție socială (partea întâi a articolului 46 din Constituția Ucrainei).

Relația dintre scopul stabilit și mijloacele de realizare a acestuia trebuie să îndeplinească cerințele principiului proporționalității, care asigură un echilibru just între cerințele apărării interesului general și necesitatea asigurării drepturilor individuale ale unei persoane, conform cărora obiectivele restricțiilor privind drepturile omului trebuie să fie substanțiale, iar mijloacele de realizare a acestora – justificate și puțin împovărătoare pentru persoanele ale căror drepturi sunt limitate²⁷.

CONCLUZII

Prin urmare, luând în considerare opțiunile avute în vedere pentru înțelegerea drepturilor omului, o generalizare critică a prevederilor de mai sus și luând ca bază ideile lor conducătoare, putem concluziona că drepturile omului sunt o normă (măsură) generală și egală a comportamentului posibil (libertate) pentru toți, care este finală pentru satisfacerea nevoilor de bază, necesare de existență, dezvoltare și autorealizare ale unui individ, care în condiții istorice concrete se reflectă în recunoașterea reciprocă a libertății de către subiecții comunicării juridice (cu alte

---

керівників державних та комунальних закладів культури» від 28 січня 2016 року № 955-VIII зі змінами від 12 липня 2019 року № 5-р(І)/2019

²⁷ Рішення Конституційного Суду України від 6 квітня 2022 року № 1-р(ІІ)/2022 у справі за конституційною скаргою Поліщука Сергія Олексійовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 4 статті 16-3 Закону України „Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» (справа про посилення соціальний захист військовослужбовців)

persoane, statul și societatea) și nu depinde de declararea ei oficială de către stat (drepturile omului sunt definite prin acte internaționale), deși, de desigur, necesită recunoaștere și garanție de stat. Ținând cont de diversele trăsături care acoperă toate categoriile de drepturi, printre care de mediu, socio-economic, înțelegerea conceptului de drepturi ale omului pe care îl oferim, desigur, nu este universală. Cu toate acestea, în opinia noastră, dezvăluie sensul și scopul drepturilor omului.

ABSTRACT

Lucrarea este dedicată analizei teoretice a drepturilor fundamentale ale omului ca categorie specială. S-a stabilit că drepturile fundamentale ale omului trebuie înțelese ca drepturi fundamentale, cele mai importante, fundamentale. Aspectul conținut-valoare indică legătura dintre drepturile fundamentale și valorile sociale de bază, ceea ce determină caracterul lor universal. Aspectul ierarhic determină locul drepturilor fundamentale în sistemul drepturilor și libertăților omului, subliniază supremația acestora și natura creatoare de sistem. Aspectul procedural și restrictiv demonstrează particularitățile implementării drepturilor fundamentale în contextul funcționării puterii publice și politice și pune accent pe prevenirea intervenției statului.

Drepturile fundamentale ale omului au propria lor specificitate datorită faptului că au ca scop protejerea celor mai importante valori sociale de bază, stau la baza formării unui sistem integral al drepturilor omului și creează un cadru de încredere care protejează o persoană de presiunea excesivă, din partea autorităților publice și politice. Au un caracter universal și o stabilitate sporită, ceea ce nu îi lipsește de anumite dinamici istorice și de dependența de contextul cultural al dezvoltării societății.

Drepturile omului sunt o normă (măsură) generală și egală de comportament posibil (libertate) pentru toți, care este esențială pentru satisfacerea nevoilor fundamentale, necesare de existență, dezvoltare și autorealizare ale unui individ, care în condiții istorice specifice se reflectă în recunoașterea reciprocă a libertății de către subiecții comunicării juridice (cu alte persoane, statul și societatea) și nu depinde de declarația ei oficială de către stat (drepturile omului sunt definite prin acte internaționale), deși, desigur, necesită recunoașterea statului; și garanție. Având în vedere diversele caracteristici existente care acoperă toate categoriile de drepturi, inclusiv de mediu, socio-economice, înțelegerea propusă de noi a conceptului de drepturi ale omului nu este cu siguranță universală.

References:

1. Alemany, Marta (2015). El diccionario de la guerra, la paz y el desarme. Icaria, p. 115. Archivado desde el original el 29 de mayo de 2018.
2. Declaración de Luarca (Asturias) sobre el Derecho Humano a la Paz. Asociación Española para el Desarrollo y la Aplicación del Derecho Internacional de los Derechos Humanos (AEDIDH).
3. Documento de Amnistía Internacional, basado en un texto de Leonardo Aravena (1998). «Una larga marcha hacia los derechos humanos». Archivado

desde el original el 23 de mayo de 2007. Consultado el 27 de diciembre de 2007 en Internet Archive.

4. Fernández Galiano, Antonio y de Castro Cid, Benito (1999), pág. 546

5. Francisco Suárez, de la Escuela de Salamanca, en su obra *Defensio Fidei Catholicae adversus Anglicanae sectae errores* de 1613.

6. González Uribe, Héctor. *Fundamentación filosófica de los derechos humanos ¿personalismo o transpersonalismo?*, pág. 332

7. Khrystyna Didukh «Modern theoretical and legal approaches to understanding human rights» <http://science.lpnu.ua/law/all-volumes-and-issues/number-331-2021/modern-theoretical-and-legal-approaches-understanding>

8. Laporta, Francisco (1989). «Ética y derecho en el pensamiento contemporáneo». En Victoria Camps, ed. *Historia de la ética*, t. III, «La ética contemporánea». Barcelona: Ed. Crítica. ISBN 978-84-7423-426-8., pág. 293

9. López Garrido, Diego; Massó Garrote, Marcos Fco y Pegoraro, Lucio (directores) (2000). *Nuevo derecho constitucional comparado*. Valencia: Tirant lo blanch. ISBN 84-8442-186-4.

10. Lucille Callejon-Sereni. *Constitution internationale et droits de l'homme [RÉSUMÉ DE THÈSE]* URL: <http://revuedlf.com/theses/constitution-internationale-et-droits-de-lhomme-resume-de-these/>

11. Mathias, Marcio Jose Barcellos. *Distinção Conceitual entre Direitos Humanos, Direitos Fundamentais e Direitos Sociais*. Disponível em: <http://www.advogado.adv.br/artigos/2006/marciojosebarcellosmathias/distincao.html>

12. Oliveira, Marcos Vinícius Amorim de. *Por uma Teoria dos Direitos Fundamentais e sua aplicação no Tribunal do Júri*. Disponível em: <http://jus2.uol.com.br/doutrina/texto.asp?id=1072>

13. Pérez Luño, Antonio Enrique (1986). *Los derechos fundamentales*. Madrid: Tecnos. ISBN 84-309-1114-6., págs. 31

14. Pérez Luño, Antonio Enrique (1986). *Los derechos fundamentales*. Madrid: Tecnos. ISBN 84-309-1114-6., pág. 32

15. Pérez Luño, Antonio Enrique (2005). *Derechos humanos, Estado de derecho y Constitución*. Madrid: Tecnos. ISBN 84-309-4284-X., pág. 26

16. Pérez Marcos, Regina María (2000). «Derechos humanos e Inquisición, ¿conceptos contrapuestos?» (pdf). *Revista de la Inquisición* (9): 181-190. ISSN 1131-5571. Archivado desde el original el 14 de mayo de 2011. Consultado el 16 de junio de 2007.

17. Pérez Royo, Javier (2005). *Curso de derecho Constitucional*. Madrid: Marcial Pons. ISBN 84-9768-250-5., pág. 238

18. Santos, Enoque Ribeiro dos. *Internacionalização dos direitos humanos trabalhistas: o advento da dimensão objetiva e subjetiva dos direitos fundamentais*. *Revista LTr:Legislação do Trabalho*: São Paulo. São Paulo, v.72, n.3, p.277-284, mar. 2008

19. Рішення Великої палати Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 49 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 12 розділу I

Закону України „Про внесення змін та визнання такими, що втратили чинність, деяких законодавчих актів України» від 28 грудня 2014 року № 76–VIII від 22 травня 2018 року № 5-р/2018

20. Рішення Конституційного Суду України (Перший сенат) у справі за конституційними скаргами Байшева Павла Вікторовича, Бурлакової Ольги Олександрівни, Даць Ірини Вільямівни, Дедковського Вячеслава Вікторовича, Желізняка Михайла Васильовича, Кожухарової Людмили Анатоліївни щодо відповідності Конституції України (конституційності) пунктів 2, 3 розділу II «Прикінцеві положення» Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запровадження контрактної форми роботи у сфері культури та конкурсної процедури призначення керівників державних та комунальних закладів культури» від 28 січня 2016 року № 955-VIII зі змінами від 12 липня 2019 року № 5-р(І)/2019

21. Рішення Конституційного Суду України від 6 квітня 2022 року № 1-р(ІІ)/2022 у справі за конституційною скаргою Поліщука Сергія Олексійовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 4 статті 16-3 Закону України „Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» (справа про посилений соціальний захист військовослужбовців)

22. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо відповідності Конституції України (конституційності) абзацу восьмого пункту 5 частини першої статті 11 Закону України „Про міліцію» від 29 червня 2010 року № 17-рп/2010

23. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо відповідності Конституції України (конституційності) положення третього речення частини першої статті 13 Закону України «Про психіатричну допомогу» (справа про судовий контроль за госпіталізацією недієздатних осіб до психіатричного закладу) від 1 червня 2016 року № 2-рп/2016

Information about the authors:

Shcherbanyuk Oksana,

LL.D, Head of the Department of Procedural Law
of the Faculty of Law

Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University
2, Kotsyubynsky str., Chernivtsi, 58012, Ukraine

Bzova Laura,

PhD, Assistant Professor at the Department of Procedural Law
of the Faculty of Law

Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University
2, Kotsyubynsky str., Chernivtsi, 58012, Ukraine